

helyi építészeti örökségének védelméről” rendeletet kell alkotni.

A városkép esztétikus kialakításáért igen sokat tettünk már az előző ciklusban. Ezt a tendenciát folytatni szeretnénk a „belváros” európai arculatának megteremtésével. Tovább kell folytatnunk a városképi jelentőségű középületek külső felújítását, az utak, járdák, parkolók díszburkolattal történő kialakítását. Ebben együttműködünk az érintett vállalkozókkal, gazdasági szervezetekkel és intézményekkel és megpróbáljuk kihasználni azokat az uniós pályázatokat, amelyek a régi kisvárosi arculat felidézését támogatják.

Folytatni kívánjuk a belváros rekonstrukcióját, (Kossuth tér rendezése, a 60 lakás belső udvara, a katolikus templom parkja, a Kossuth utca sétáló utcává alakítása, „Csalló-köz” rendezése, Mitrovskya-kastély belső felújítása, a bíróság épületének felújítása, Templom tér rehabilitációja és a Szent István park rendezése).

Egy városban ma is központi szerepet tölt be a **piac**. Itt rendszeresen megfordulnak a városlakók, de a turistáknak is kedvenc időtöltési helye. Nem mindegy a város megítélése szempontjából, hogy milyen a piac és annak környéke. E területen is tettünk már számos lépést, megépítettük a piaccsarnokot, egységesítettük (területcserével) a piac alapterületét, elősegítve ezzel a hosszútávú beruházásokat. Elkészült a piac területének fejlesztési koncepciója (üzletsorok, parkolók) változatlan erővel kell folytatnunk.

A Dél-Alföldi Regionális ivóvízminőség javító program keretében kiemelten kell kezelni a városi gerinchálózat korszerűsítését, a külterületi lakóövezetek szetebékes ivóvízzel történő ellátását.

A városközpont szebbé tételére irányuló törekvésünk nem jelenti azt, hogy a város külső részeivel vagy a **külterületi lakott helyeinkkel** nem kívánunk foglalkozni. Az infrastrukturális fejlesztésekben *e területek talán még kiemeltebben szerepelnek*, mint a város belterületei. Az út-, járdaépítés, közvilágítás, autóbusz-közlekedés mellett gondoskodnunk kell az egészségesebb ivóvíz biztosításáról Rózsás és Káka lakói számára is. Ebben számítunk a Békés Megyei Vízművek ZRt. támogatására is. (Önkormányzatok részére biztosított évenkénti fejlesztési támogatási keretből.)

A civil szervezetek szerepe és jelentősége évek óta egyre nő. A velük való együttműködés annál is inkább fontos, mert az uniós pályázatok jelentős részének címzettjei a civil szervezetek, ezért szerepet játszhatnak abban, hogy e források a városba kerüljenek. Az elmúlt évben a felújított és kibővített Vajda Péter Művelődési Központ épületében kerültek elhelyezésre azok a civil szervezetek, akiknek ez előtt a Vajda Péter utcán található „Civil ház” adott otthon. Hosszú távú fejlesztési elképzeléseink között szerepel támogatás megszerzése a régi Civil ház (volt Úttörő-ház felújítása), korszerűsítésére a jelenlegi könyvtár-résszel együtt.

Régóta komoly gondot jelent, hogy jelenlegi helyén a tűzoltó laktanya tovább már nem fejleszthető, ezért többször próbálkoztunk a volt MHSZ épületének átalakítására pályázati támogatást szerezni, mely így egy új tűzoltó laktanyának adna helyet. E törekvéseinket

KÖZLEKEDÉS ÉS KÖZVILÁGÍTÁS

Az utak, kerékpárutak, parkolók, terek és járdák építésében évtizedes lemaradásokat hoztunk be az elmúlt ciklusban. Ezt jelentős mértékű pályázati támogatások tették lehetővé. Kissé ellentmondásos, de összességében sikeres volt az önkormányzat lakossági pályázatos útépitési akciója, melyre további igényt jelentkezik a lakosság részéről.

A közlekedési ágazat legfontosabb feladata a városi **akadálymentesítési** program megvalósítása, az akadálymentes közlekedés feltételeinek megteremtése. Ez magába foglalja a tömegközlekedési eszközök várakozóhelyeinek akadálymentes megközelíthetőségét, a jelzőlámpás csomópontok hangjelzéssel történő ellátását is.

Folytatni kell – az előző évek gyakorlatának megfelelően minimálisan 50 %-os pályázati támogatással – a városi utak építését, felújítását, korszerűsítését. A városi gyűjtő- és lakóutak építését, felújítását **Szarvas Város Hosszútávú Közútfejlesztési Koncepciójának** megfelelően tervezzük. A koncepció **I. prioritása a kiépítetlen lakossági útszakaszok burkolása, II. prioritása Szarvas Város komplex közlekedési rendszerének kialakítása.** A ciklus végéig a város kiépítetlen útszakaszainak 90%-a építési tervrel kell, hogy rendelkezzen.

Vidékfejlesztési pályázatok segítségével folytatjuk a külterületi utak építését: Külterületi utak esetében elsődleges szempont a **lakott tanyasorok bekötése a burkolt úthálózatba.** A lakossági útépitési pályázat feltételeinek újragondolása után ismét meg kell hirdetnünk ezt a pályázatot annak érdekében, hogy lakossági forrásokat is bekapcsoljunk a fejlesztésbe, ezzel időben előbbre hozva az útépitéseket.

A következő négy évben törekedni kell **minél több járda megépítésére** is, ehhez részben lakossági, részben egyéb pályázati források bevonása szükséges. Kiemelten kell kezelni az Arpád Szálló és a

Deák Ferenc utca közötti járdaszakasz felújítását.

A város komplex közlekedési rendszerének kialakítása után a **helyi autóbuszjárat útvonalhálózatát is korszerűsíteni szükséges.**

Folytatnunk és ösztönöznünk kell továbbra is a **gépkocsi parkolók építését**, helyi önkormányzati rendeletünk figyelembevételével.

A belvárosban újabb parkolók építésének lehetőségeit kell keresni, utcai parkolósávok kialakításával, használaton kívüli területek hasznosításával.

A közlekedési ágazatban számtalan fejlesztési igény fogalmazódott meg térségünkben.

Szorgalmazzuk az **M44-es autótűt** megépítését, a 4641-es **Mezőberényi út 6 m-re** történő szélesítését, a 4401-es **Szentesi** és 4404-es **Orosházi utak felújítását.**

A komplex közlekedési rendszer kialakításával egy időben **közlekedésbiztonsági** szempontból a forgalomszabályozás is felülvizsgálatra kerül.

Pályázati lehetőségek esetén az **Orosházi út mentén, az Arboretum utcában kerékpárutat** kell építeni. Az útépitésekkel, felújításokkal egy időben kiemelt figyelmet kell fordítani a **közműhálózat felújítására, a közvilágítás korszerűsítésére.**

A lakossági igények figyelembevételével hosszú távú fejlesztési koncepciót kell készíteni a külterületi közvilágítási hálózat bővítésére.

(folytatjuk)

A Vasipari volt az élete**Megkésétt búcsúztató**

Amikor 18 szarvasi iparos úgy döntött, hogy szövetkezetet alapít, aligha volt tudatában annak, hogy történelmet alkot. A szövetkezeti tulajdonformát kevesen ismerték Magyarországon. Az új tulajdonformához új gazdasági szervezet kellett: a szövetkezet.

Hogy ki miért lépett be, ma már kideríthetetlen. Bizonyosan volt olyan, aki felismerte, hogy az új társadalmi rendszerben csak ennek van jövője; talán olyan is akadt, aki a gazdasági előnyöket is észrevette. Volt aki félelemből, volt aki gazdasági kényszerből állt be a közösbe; volt akinek – lévén egyetlen „tulajdona” a munkaereje – a megélhetési lehetőséget jelentette. Ez utóbbiak közé tartozott *Vityaz Mihály*, aki akkor a legfiatalabb volt az alapítók közül.

A szövetkezet már régen nem az, aminek ő álmodta és megélte, de ragaszkodása változatlan maradt. Az alapítás évfordulóján így összegezte az üzemhez való viszonyát:

...A kezdetektől benne voltam a szövetkezetben. Ég és föld, ami akkor volt, és ami most van. Egy olajos műhelyterem – ma tükrös szobák; kéziszerszámok – ma gyönyörű, korszerű gépek; tragacs, kézikocsi – ma személyautók, teherautók. Villanyszerelőként kezdtem, majd ’25 évig voltam részlegvezető. A félékszáru-raktár vezetőjeként mentem nyugdíjba ’87-ben.

...Nekem a szövetkezet volt a második otthonom. 35 évet húztam le ott. Voltak problémák, de azt a biztonságot, amit ez a szövetkezet nyújtott, nem lehet elfelejteni. Én mai fejjel is, de akkor is, ha újból 25 éves lennék, csak a közösségnél maradnék.

Már régen nyugdíjba vonult, de most végleg elhagyta üzemét és a földi létet is – utolsóként az alapítók közül. Nyolcvan esztendő volt. Nem volt rendkívüli ember, de egy volt azok közül akik a történelem rendkívüli helyzetében maguk is alkották történelmet.

Emlékét – emléküket – tábla őrzi az üzem udvarán, s egy darabig még a tűnő emlékezet.

Kutas Ferenc